

Atmosféra trolejbusového terminálu u nádraží Salzburg Hbf. s trolejbusem Van Hool, ev. č. 266.

Městská doprava v Salzburgu

Město Salzburg se svými 150 tisíci obyvateli je významným správním, kulturním a průmyslovým centrem rakouské spolkové země Salzburg. Městskou a částečně příměstskou dopravu zde zajišťuje společnost SLB - Salzburger Lokalbahn, která se skládá z divize StadtBus (trolejbusová a autobusová doprava), Festungsbahn (pozemní lanová dráha) a MönchsbergAufzug (MönchsbergLift; provoz osobního výtahu).

SLB je dceřinou firmou akciové společnosti Salzburg AG, která kromě městské dopravy zajišťuje rozvody a výrobu energie nebo telekomunikační síť.

Trolejbusy

Páťer zdejší MHD v současné době tvoří trolejbusová doprava, která je provozována na 8 linkách v následujících trasách:

č. 1: Salzburgarena (Messezentrum) - Europark - Maxglan - Riedenburg - Zentrum - Hauptbahnhof - Lehen - Messezentrum (18,5 km). Úsek Salzburg-

arena - Europark je v provozu pouze při konání akcí ve Veletřním centru.

č. 2: Hauptbahnhof - Lehen - Maxglan - Salzburg Airport - Walserfeld (14,9 km),

č. 3: Itzling Pflanzmann - Hauptbahnhof - Zentrum - Alpenstraße - Salzburg Süd (18,0 km),

č. 4: Langwied - Gnigl - Zentrum - Riedenburg - Aighhof - Liefering (21,2 km),

č. 5: (Itzling Pflanzmann -) Hauptbahnhof - Zentrum - Nonntal - Kommunal-friedhof - Birkensiedlung (18,3 km),

č. 6: Parsch - Zentrum - Hauptbahnhof - Itzling West (14,1 km),

č. 7: Alpensiedlung - Glasenbach - Aigen - Zentrum - Landeskrankenhaus - Lehen - Salzachsee (24,4 km),

č. 8: Alpensiedlung - Alpenstraße - Zentrum (- Schule Lehen) (15,9 km).

Provozní **délka** trolejbusové sítě dosahuje 72 km (měřeno jednostopě) a délka na ní provozovaných linek činí celkem 145,3 km (měřeno jednostopě). Ve špičkách v pracovních dnech je vypravováno 65 trolejbusů, z celkového počtu 73 kloubových, značek Gräf & Stift a Van Hool (sóló vozy již nejsou v provozu). Oba typy jsou vybaveny elektrickou výzbrojí firmy Kiepe. Průměrné stáří salzburšských trolejbusů

je 7,1 roku, nicméně, v příštím roce bude zakoupeno dalších 8 nízkopodlažních kloubových vozidel, která vozový park opět omladí.

Celá síť je napájena stejnosměrným trakčním napětím 600 V ss prostřednictvím 15 měniren. Trolejbusy jsou vybaveny automatickými **sběrači** bez stahováků, případná manipulace se provádí skládací tyčí, umístěnou v zadní části vozidla. Výhodou tohoto systému je minimalizace výpadků sběračů při maximální rychlosti, která je v Salzburgu běžně dosahována. Pokud nejsou vozy opatřeny celovozovou reklamou, mají lak v kombinaci

Vůz Van Hool, ev. č. 263, zachycený na Alpenstraße, u zastávky Polizeidirektion, přijíždí do vozovny.

Zde do vozovny přijíždí pro změnu Gräf & Stift, ev. č. 178. Snímek byl pořízen rovněž na Alpenstraße, v zastávce Polizeidirektion.

Vůz Gräf & Stift, ev. č. 178, projíždí tunelem v centru města, v úseku mezi zastávkami H.-v.-Karajan-Platz a Hanusch-platz.

Trolejbus Van Hool, ev. č. 281, na konečné zastávce Schule Walserfeld.

barev bílé, červené a šedé. Výjimečný je vůz Gräf & Stift GE 110 M16, ev. č. 178, vyrobený v roce 1985, jenž byl zachován jako muzejní a je využíván ke komerčním a propagačním účelům.

Trolejové **výhybky** a křižení jsou v podvážném provedení, většina trolejových armatur byla dodána švýcarskou firmou Kummeler + Matter. Výhybky jsou na trati ovládány řidičem z vozidla indukčně, předkontaktem, který je vždy umístěn v dostatečné vzdálenosti před výhybkou. Poloha postavení jazyků je signalizována návěstídkou. Výhybky ve vozovně (Zentralgarage) na Alpenstraße jsou ovládány z centrálního ovládacího panelu situovaného u vjezdu do areálu. Vozovna disponuje pěti halami pro odstavení trolejbusů a autobusů, halou údržby vozidel s potřebným zázemím, lakovnou a správní budovou.

Raritou zdejšího trolejbusového provozu je kromě jeho rozsáhlosti i tunel v centru města, jímž trolejbusy projíždějí pod vysokým skalním masivem, na kterém se nachází pevnost. Další zajímavostí je, že trolejbusy nejezdí jen po městě, nýbrž projíždějí i do okolních samostatných obcí. Například linka č. 7 projíždí obcí Glasenbach a linka č. 2 je ukončena v obci Walserfeld. Linka č. 2 upoutá také tím, že dlouhým podjezdem pro-

jíždí pod přístávací dráhou salzburškého letiště.

V příštím roce zdejší trolejbusy oslaví již 65. výročí od zahájení provozu. Samozřejmostí je přeprava jízdních kol na zadních plošinách trolejbusů, byť je ve městě relativně hustá síť cyklostezek.

Autobusy

Autobusy v Salzburgu pouze doplňují trolejbusovou dopravu a jejich podíl na celkových výkonech MHD je ve srovnání s trolejbusy minimální. **Linky** jsou provozovány pod čísly 4A (krátká linka navazující v konečné trolejbusové lince č. 4 Langwied), 10, 15, 16, 18, 23, 24, 25, 26 a 27. Linka 25 je mezinárodní, zajišťuje do německého městečka Freilassing. Do centra města autobusové linky vjíždějí jen minimálně, jejich hlavním úkolem je zajištění dopravní obslužnosti v okolí města, kde ještě není zavedena trolejbusová doprava.

Do budoucnosti má město zájem postupně nahradit autobusy trolejbusovou dopravou. Vozový park sestává ze 34 autobusů značek Mercedes-Benz a MAN. Autobusy v Salzburgu mají průměrnou životnost 700 000 km, trolejbusy jsou vyřazovány po cca 1 000 000 ujetých km.

Rozvoj

V roce 2006 se předpokládá **otevření** nové trolejbusové tratě do městské části Oberniggl, čímž dojde v úseku Oberniggl - Mirabellplatz k nahrazení autobusové linky č. 27 prodlouženou trolejbusovou linkou č. 2. Stavba tohoto 4km úseku obnáší instalaci 170 ks trakčních sloupů, 16 km trolejového drátu a zřízení jedné trakční měnirny. Tuto investiční akci bude financovat město Salzburg a náklady se předpokládají zhruba ve výši 2,7 mil. Euro (cca 84 mil. Kč). Výstavba bude probíhat od ledna do prosince 2005.

Plánuje se rovněž **prodloužení** linky č. 1 ze zastávky Europark na konečnou EM Stadion a na opačném konci ze zastávky Messezentrum do Salzburg Arena.

Železnice

Součástí MHD jsou i železniční **příměstské linky** Salzburger Lokalbahn. Linka S1 jezdí v trase Salzburg Hauptbahnhof - Bürmoos - Lamprechtshausen, ve stanici Bürmoos navazuje odbočná větev označená jako S11 do hornické obce Trimmelkam. Provoz na linkách S1 a S11 je celotýdenní v intervalu 30 minut, ve špičkách je interval poloviční.

Kolejová síť o délce 35 km a rozchodu 1 435 mm je napájena napětím 1 000 V ss. Dopravu zajišťují šestnácti dvoudílné elektrické jednotky dodávané firmou SGP od roku 1983 a vybavené elektrickou výzbrojí AEG. Není v nich instalován odbavovací systém a jsou tedy obsazovány průvodčími. Provoz Lokalbahn je velice podobný tramvajovému, ale vzhledem k tomu, že v úseku Salzburg Güterbahnhof - Trimmelkam je provozována i nákladní doprava (především přeprava uhlí do elektrárny), jedná se spíše

o systém Regiotram. SLB vlastní také nákladní lokomotivy, několik historických vozidel včetně parní lokomotivy, které se využívají k nostalgickým jízdam.

V letech 1992 - 96 byla provedena rozsáhlá rekonstrukce prostoru před salzburšským nádražím, při níž byla původní povrchová stanice linky S1 umístěna pod povrch. Svým charakterem a pojetím nyní připomíná spíše stanici podzemní dráhy, nad ní byl vybudován trolejbusový terminál se 6 trolejovými stopami. Kromě trolejbusů je využíván i dvěma autobusovými linkami, které zde mají konečnou zastávku.

Neméně důležitou součástí jsou tarifní politika a intervalový jízdní řád (viz tabulka). **Odbavování** cestujících je ve vozidlech řešeno pomocí označovačů jízdenek, které je možné zakoupit v informačních centrech společnosti SLB - Stadtbuss, v prodejních automatech, u smluvních prodejců a s přírůžkou také u řidiče. V tarifu platném od 1. 8. 2004 zjistíme, že základní jízdenka stojí 1,60 EUR, rodinná denní 3,40 EUR a 24hodinová jízdenka 3,40 EUR. Samozřejmostí jsou předplatné jízdenky - týdenní za 11 EUR, měsíční za 39 EUR a za roční cestující zaplatí 390 EUR. Novinkou je jízdenka do vzdálenosti 2 zastávek, tzv. Kurzstreckenkarte za 0,80 EUR.

Salzburg je dobrým příkladem výborně fungující MHD s vysokou úrovní nabízených služeb. Věřím, že tento článek osloví i některé politické činitele a pomůže jim si uvědomit, že MHD nemusí být mnohdy jen tiše trpěnou městskou službou, ale naopak něčím, co dělá město atraktivnějším nejen pro své občany, ale i pro mnohé návštěvníky. Bližší informace o provozu je možné získat na webových adresách www.stadtbuss.at a www.slb.at.

Petr Langer

Snímky: autor

Jednotka ET50 společnosti Salzburger Lokalbahn na lince S11, zde ve stanici Bürmoos.

Intervalový jízdní řád

	5.00-6.30	6.30-9.00	9.00-20.00	20.00-23.00	23.00-1.00
Po - Čt	20	10	10	20	-
Pá	20	10	10	20	30
So	20	20	10	20	30
Ne	-	30	20	20	-